

STEDELIJKE VERNIEUWING
EN
VEILIGHEID

STEDELIJKE VERNIEUWING EN VEILIGHEID

Verslag Breed Beraad gehouden op 30 en 31 augustus 2002

drs M.E.A. Bayer

INHOUD

VERSLAG	4
AGENDA	11
DEELNEMERS	14
ENKELE GEGEVENS OVER HET FORUM VOOR STEDELIJKE VERNIEUWING	16
BESTUUR	20

VERSLAG

Inleiding

Op vrijdagavond 30 augustus en zaterdagochtend 31 augustus 2002 hield de stichting Forum voor Stedelijke Vernieuwing in Zeist, onder voorzitterschap van prof.dr U. Rosenthal, een Breed Beraad over het thema 'Stedelijke vernieuwing en veiligheid'. Er waren 17 deelnemers afkomstig uit de wereld van openbaar bestuur, wetenschap, politiek, bedrijfsleven en adviseurs.

Achtergrond

Overlast, criminaliteit, kleine ongevallen en calamiteiten zijn zaken die de burger bezighouden. Dat bleek zeer duidelijk bij de recente verkiezingen voor de gemeenteraad en de Tweede Kamer. Er was een overweldigende steun voor politieke partijen die dit thema een prominente plaats in het programma hadden gegeven.

Veiligheid is inmiddels een politiek issue van de eerste orde. Het geldt als speerpunt in menig collegeprogramma en is kernthema voor het kabinet Balkenende.

Daarom is de vraag actueel hoe beleid voor sociale en fysieke veiligheid in de praktijk vorm krijgt en zou moeten krijgen. Nog kernachtiger geformuleerd luidt de vraag: hoe is de institutionele verlamming, die een efficiënte en vooral resultaatgerichte aanpak in de weg staat, te doorbreken? Deze kwestie stond van vrijdagavond 30 tot zaterdagmiddag 31 augustus centraal tijdens het Breed Beraad met als titel: 'Stedelijke vernieuwing en veiligheid'.

Fysieke ruimte en veiligheidsgevoel

Er bestaat een wisselwerking tussen de gebouwde omgeving en de inrichting van openbare ruimten enerzijds en het onveiligheidsgevoel bij de ruimtegebruiker anderzijds. De functionele stedenbouw sinds de Tweede Wereldoorlog, waarbij ruimtelijke functies strak gescheiden werden, heeft onze steden kil, zakelijk en onpersoonlijker gemaakt. De suburbanisatie en segregatie hebben daar nog een schepje bovenop gedaan. Sociale groepen hebben als het ware, nog sterker dan voorheen, hun eigen plek in de stedelijke samenleving. Massaal zijn de mensen die het zich konden veroorloven naar de nieuwbouwwijken en voorsteden getrokken.

Daar is nauwelijks nog sociaal contact met de buurt.

Tegelijkertijd zijn de oude stadswijken letterlijk van 'kleur' veranderd. De stroom migranten, vluchtelingen en illegalen, die de laatste decennia naar ons land is gekomen, heeft vooral daar onderdak gevonden. Verarming en verloedering van de buurt wordt geassocieerd met de komst van de buitenlanders. Hetzelfde geldt voor de toegenomen criminaliteit.

Afgezien van de vraag of deze conclusies juist zijn, leidt dit tot een onbehaaglijk gevoel in de oude stadswijken en op plekken in de stad waar de verloedering verder zichtbaar is. Op sommige plaatsen in de openbare ruimte, zoals bij haltes van openbaar vervoer, bij winkelcentra, aan de rand van de bebouwing, bepalen rondhangende jongeren van allochtone afkomst, drugsoverlast, illegale prostitutie sterk het beeld.

De vraag die zich dan opdringt is of door een andere ruimtelijke inrichting en een andere aankleding van de openbare ruimte de onveiligheid en het gevoel van onbehaaglijkheid is terug te dringen.

Aan de ene kant waren sommige deelnemers daarover sceptisch want, zeiden ze, de oorzaken van de overlast en de onveiligheid zijn niet zozeer ruimtelijke bepaald. Bovendien leiden

aanpassingen en verbeteringen op de ene plek tot een verplaatsing van het probleem naar andere plekken. De aanpak van de Zeedijk sinds halverwege de jaren tachtig is daarvan een klassiek voorbeeld. Door de publiek-private inzet van de NV Economisch Herstel Zeedijk onderging deze straat een ware metamorfose en verdween de overlast grotendeels. De drugscene verplaatste zich echter via de metrolijn naar Amsterdam-Zuidoost. Rotterdam heeft momenteel soortgelijke ervaringen.

Aan de andere kant wezen verschillende deelnemers aan het Breed Beraad op de mogelijkheden die de planologie heeft om de ruimtebeleving te beïnvloeden, bijvoorbeeld door het mengen en integreren van functies.

De functionele stedenbouw en het proces van cityvorming, dat vervolgens optrad, heeft de onveiligheid in de stadscentra vergroot. De winkelstraten zijn s' avonds uitgestorven, de winkels geblindeerd, er is geen levendigheid meer. Bij laagconjunctuur staan de kantoren leeg, wat de onveiligheid weer kan vergroten.

Het belang van leefstijlen

Diversiteit is het kenmerk van de stad. Projecten als Wonen boven winkels om de woonfunctie weer naar het stadscentrum terug te brengen pakken positief uit. Daar staat tegenover dat starre regelgeving ten aanzien van geluidsoverlast, horeca en verkeer (parkeren) een dergelijke menging en een grotere levendigheid in de binnensteden in de weg staat. De werkgelegenheid wordt uit de stad weggevoerd, merkte een vertegenwoordiger van het bedrijfsleven op.

De trend dat er aan de stadsranden nieuwe vermaakscentra (bioscopen, muziektheaters, casino's) ontstaan, maakt het revitaliseren en de functiemenging in het centrum er niet makkelijker op.

Toch wordt gewezen op de noodzaak van meer programmatische menging, waarbij de dichtheid van de bebouwing – de grondprijs dwingt daar meestal toe – geen probleem hoeft te zijn, mits de kwaliteit in brede zin wordt gewaarborgd. Door de aanwezigheid van meer functies is er een zekere basisveiligheid te garanderen.

'Wie denkt er na over de inrichting van de openbare ruimte?' vroeg één van de deelnemers zich vertwijfeld af. Er zijn in de woonwijken, waar kinderen opgroeien, geen trapveldjes en balplaatsen meer. De speeltuinen worden weggesaneerd. De leefbaarheid zou centraal moeten staan, maar planologen en stedenbouwkundigen lijken zich uitsluitend bezig te houden met rekenmodellen. Een statistisch getal als 1.1 parkeerplaats per huishouden is een abstractie van de werkelijkheid, waar niemand zich aan houdt, zeker niet als de openbaar vervoerverbindingen onvoldoende zijn. De toch al smalle straten raken verstopt met geparkeerde auto's. Zelfs op de stoep en in de tuintjes wordt er geparkeerd, wat ten koste gaat van de fysieke veiligheid – de bereikbaarheid voor de hulpverleners – en de leefbaarheid.

Ook met de verschillende leefstijlen van de bewoners wordt door planologen en stedenbouwkundigen onvoldoende rekening gehouden. Er is een duidelijke relatie tussen leefstijl en parkeergedrag. De leefstijl van mensen die prefereren om in de binnenstad te wonen, biedt mogelijkheden voor een streng parkeerbeleid. In buitenwijken ligt dat anders. Daar willen de bewoners ruimte voor de auto, anders gaan ze rebelleren.

Een nieuwe visie op de ruimte

De deelnemers aan het Breed Beraad vragen zich af in hoeverre planologen en stedenbouwkundigen concepten hebben ontwikkeld om met de uiteenlopende leefstijlen en dus met verschillend ruimtelijk gedrag om te gaan. Mensen gebruiken meer ruimte en hebben meer ruimte nodig, dan vijftig jaar geleden. Dat is niet alleen zichtbaar in de gemiddelde woningbezetting, maar ook in het ruimtelijk gedrag. Het sociale netwerk heeft zich enorm uitgebreid. 'Als je eigen lichaam groter wordt, kom je in botsing met anderen.' De onderzoeker naar maatschappelijke vraagstukken legt een relatie tussen toegenomen individualisme en assertiviteit. Omdat we tegenwoordig minder vaardig zijn om in te schikken, botsen we vaker met onze medeburgers. Dat roept agressie op.

Dergelijke inzichten komen niet of nauwelijks door bij diegenen die de ruimte inrichten, luidt de conclusie. Vanwege de politieke en ruimtelijke randvoorwaarden en het gegeven dat ze betaalbaar moeten blijven, zijn de woningen in de nieuwbouwwijken te klein. Dat geldt zeker bij de Vinex-locaties waar dertig procent sociale woningbouw moet komen. Niet de vraag hoe de mensen zouden willen wonen, gegeven hun mogelijkheden, maar de politieke keuze hoeveel ruimte je bereid bent vrij te geven om te wonen bepaalt dus de ruimtelijke inrichting.

Met andere woorden de grondprijs en de grondpolitiek bepalen als geen andere factoren de ruimtelijke ontwikkeling.

De ruimtelijke ordenaars zouden de sturingspotentie eens los moeten laten, meer rekening moeten houden met de verschillende leefstijlen. Een wijkgerichte aanpak ligt voor de hand. Geen sjablonen, omdat iedere wijk z'n eigen karakteristieken en problematiek heeft. In gebieden als Delfshaven, met een enorme achterstand op het gebied van de herstructurering, is de doorloop van bevolking te groot. Er is geen sociale binding met de buurt. Zonder structurele veranderingen is iedere oplossing daar als dweilen met de kraan open.

Het sociaal mengen, door bijvoorbeeld duurdere woningen te bouwen in lage inkomenswijken en zelfs binnen één huizenblok en vice versa, werkt volgens de deelnemers niet. De duurdere woningen zijn moeilijk te slijten. Bovendien blijkt het contact tussen de verschillende sociale klassen nauwelijks of niet tot stand te komen. Boeiend blijft ook de vraag of min of meer gedwongen mengen in de woonwijken de sociale samenhang en dus sociale controle wel bevordert. Er zijn tal van voorbeelden uit het buitenland en de geschiedenis waar migranten eerst mekaar opzochten en vervolgens redelijk goed integreerden in de samenleving.

Gerichte aanpak problemen

Gevoelens van onveiligheid en onbehaaglijkheid worden sterk gevoed door de confrontatie met bepaalde probleemgroepen in de samenleving. Eén van de groepen, die op straat zeer zichtbaar is en voor veel overlast zorgt, zijn de drugsverslaafden. Uit een analyse van de problemen blijkt dat het hier gaat om ernstig zieke mensen, die langdurige medicatie en psychiatrische behandeling nodig hebben. De verslavingszorg, die voorkomt uit het welzijnswerk, is daar nauwelijks op toegerust. De instanties van de geestelijke gezondheidszorg kunnen met deze groep niet uit de voeten. Politiek gezien was het tot voor kort ondenkbaar om te praten over gedwongen opname en behandeling.

Toch blijkt uit ervaring in bijvoorbeeld het Boumanhuis in Rotterdam dat met intensieve begeleiding resultaten zijn te boeken. Ervaringsdeskundigen zijn er van overtuigd dat de harde

kern van de drugsverslaafden op deze manier te behandelen is. Voorwaarden zijn de politieke wil en voldoende middelen. Zolang beide niet aanwezig zijn, blijft het probleem van de drugsverslaafden de straat beheersen.

Min of meer hetzelfde geldt voor de dak- en thuislozen en de harde kern van randgroepjongeren. Wat betreft de laatste groep wijzen ervaringsdeskundigen op de psychische problemen, bij minstens een kwart van de gevallen. Een groot deel heeft leerproblemen en is moeilijk opvoedbaar. Die combinatie is nieuw. Zo is er dus een grote groep jongeren waar de professionals geen greep op hebben. Er is geen wetgeving voor explosieve sociale problemen. Pas als de zaak volledig uit de hand loopt, wordt er ingegrepen. De problemen worden vervolgens doorgeschoven naar justitie en de geestelijke gezondheidszorg. Maar daar ontbreken de menskracht en middelen om daadwerkelijk in te grijpen.

Gegeven de hardnekkige en complexe problematiek is het voor degenen die verantwoordelijk zijn voor veiligheid niet eenvoudig om geconfronteerd te worden met de toenemende druk vanuit de samenleving en de politiek om nu écht iets te doen. Maar zolang we blijven praten, gebeurt er niets. Daarom zou de hoofdvraag niet meer moeten luiden 'Kan deze wijze van aanpakken?' maar 'Werkt het?'.

Projectmatig en per wijk werken

Standaardisering van het beleid is een valkuil. De ene wijk is de andere niet. De jeugdproblemen in de ene wijk zijn niet dezelfde als die in de andere wijk. Wat op de ene plek kan, werkt niet op de andere. De deelnemers zijn unaniem in hun keuze voor een wijkgerichte aanpak. De praktijk van het werken met een taskforce, een wijkanalyse en een wijkschouw werpt vruchten af..

In diverse gemeenten wordt momenteel gewerkt met een taskforce, samengesteld uit vertegenwoordigers van de betrokken beleidsectoren (zoals r.o., handhaving milieuvergunningen, bouw- en woningtoezicht, politie en justitie, de gg en gd en sociale dienst), en gericht op een duidelijk afgebakend gebied. Dat blijkt duidelijk resultaat te hebben.

De afzonderlijke diensten komen er niet meer mee weg om de problemen van zich af te schuiven. Alle partijen zijn probleemeigenaar, inclusief de betrokken burgers.

Uit de geïntegreerde aanpak in een bepaald gebied blijkt, dat er successen zijn te behalen als er wordt geluisterd naar en samengewerkt met de bewoners. Als de politieke revolutie van het afgelopen jaar iets heeft duidelijk gemaakt, dan is het wel dat de burger genoeg heeft van een overheid die voor de mensen denkt en de zaken wel even regelt. Eén van de ervaringsdeskundigen stelt dan ook 'We moeten naar de mensen toe. De boosheid is vaak groot. Laat ze eerst hun verhaal doen, hun frustraties uiten. Pas daarna kun je samen werken aan oplossingen.' In de praktijk blijkt het vaak te gaan om hele 'kleine' ergernissen, zoals slechte verlichting in de straat of de struikbeplanting, die het gevoel van onveiligheid versterken. Door te communiceren komen dergelijke zaken aan het licht. Verder levert een wijkanalyse en een wijkschouw veel inzicht in de problemen die er spelen.

Maar het moet niet blijven steken bij het signaleren van problemen, opvolging geven aan de afspraken en het regelen van back-up is minstens zo belangrijk. De professionals op straatniveau moeten daarvoor rugdekking krijgen van de bestuurders en de politiek. Het beleid moet strak zijn, op de lange termijn gericht en mogelijkheden bieden voor instrumentele vernieuwing.

Er zijn ook nadelen verbonden aan de wijk-of buurtgerichte aanpak. De aandacht is doorgaans gericht op de korte termijn en niet structureel. Door veel aandacht te geven aan één of enkele gebieden, neemt de zorg voor andere gebieden af. Bovendien is er grote kans op het waterbeddeneffect: je drukt op de ene plek, op de andere komt het omhoog.

Toch biedt de wijk- en buurtgerichte aanpak het meest perspectief, aldus de deelnemers aan het Breed Beraad. ‘Je moet toch ergens beginnen’, is de even simpele als realistische stelling van één van de deelnemers. En met langdurig en op meerdere plekken ‘drukken’ treedt er op den duur een ‘verdunnend effect’ van de problemen op.

Doorbreken institutionele verlamming

De deelnemers aan het Breed Beraad zien veel in een integrale aanpak van het veiligheidsbeleid. Uiteenlopende beleidssectoren zoeken mekaar steeds vaker en ook vroeger in het planproces op. Dat gaat niet zonder slag of stoot. De brandweer moet zich als het ware nog steeds ‘invechten’. Integraal werken is een weerbaarstig en langzaam proces, maar het laat volgens de betrokkenen zien dat ‘muren’ te slechten zijn. Niet alles is op gemeentelijk niveau op te lossen, ook de provincie en rijksoverheid moeten meewerken om de obstakels in wet- en regelgeving op te sporen en weg te nemen. Projecten als Stad en Milieu van het ministerie van VROM laten zien hoe door flexibiliteit en maatwerk conflicterende belangen op het gebied van leefbaarheid, veiligheid en economie te verenigen zijn. In het nieuwe gemeentebestuur van Rotterdam gaat men nog een stap verder. Daar staat veiligheid zo hoog op de agenda dat de wethouder voor veiligheid agenderingsbevoegdheid heeft bij de collega’s op andere beleidsterreinen.

Enkele aanwezigen bleven sceptisch over de rol van de politiek en het bestuur, omdat die juist gericht zijn op de korte termijn, op snel succes. Volgens anderen biedt dat juist kansen.

De meest succesvolle projecten met een integrale en doelgerichte aanpak hebben als voorwaarde: een gemeenschappelijk programma op basis van hele concrete doelstellingen, een afgebakende termijn en gebundelde geldstromen. Dat laatste is van doorslaggevend belang. Geldstromen blijken doorgaans uiterst moeilijk om te buigen. In samenhang met een korte termijn programma kan een gerichte financiële impuls helpen de institutionele verlamming te doorbreken. In plaats van te sturen op de organisatie, op de ‘input’, is het beter om te sturen op het effect, op de ‘output’. Maar dan wel op basis van gedegen inhoudelijke argumenten, waarbij niet alleen de politieke discussie van belang is. Neem ook de wetenschappelijke inzichten mee, is de kanttekening van één van de deelnemers.

De geldstromen dienen vervolgens gekoppeld te worden aan het resultaat.

‘Best practices’ moeten vervolgens veel meer aandacht krijgen, om andere te overtuigen en te stimuleren. Gemeenten mogen trots zijn op de successen. Door die uit te dragen wordt bovendien de negatieve beeldvorming doorbroken van een overheid die niets doet en over problemen die alleen maar toenemen.

Bestuurders, politici en professionals moeten aan de burgers wel een realistisch beeld schetsen van de mogelijkheden en onmogelijkheden om de veiligheidsproblemen op te lossen. Kleine successen op korter termijn zijn misschien haalbaar, een volledig veilige stad binnen vier jaar zeker niet. In dit verband wijzen de deelnemers op een afname van de tolerantie ten aanzien van onveiligheid. Daar heeft de overheid door een lakse en inerte houding zeker aan bijgedragen. De

overheid zal het vertrouwen terug moeten winnen door daadkrachtig optreden. Ze moet weer beschikbaar zijn en rugdekking aan de professionals geven. Maar tegelijk zal ze moeten laten zien dat het een ingewikkeld probleem is, waarbij de betrokkenheid van de burger zeker nodig is. Ook de eigen verantwoordelijkheid van de burger ten aanzien van de veiligheid moet worden benadrukt. De overheid is niet 'het putje van de samenleving'. In deze hoog technologische samenleving nemen we nu eenmaal risico's en zullen er altijd onveilige situaties blijven bestaan, zowel in fysieke als in sociale zin. De kwestie is hoe we de risico's beheersbaar houden en welk niveau van onveiligheid nog acceptabel is. Het professionaliseren van de risico-afweging op basis van wetenschappelijke inzichten enerzijds en de commitment van de burger om zelf ook bij te dragen aan een zo veilig mogelijke samenleving zijn daarvoor de voorwaarden.

Conclusie

Zo komen de deelnemers van het Breed Beraad tot de slotsom dat de ervaringen zoals die onder meer in Rotterdam en Amsterdam zijn opgedaan, als leidraad kunnen dienen voor een resultaatgerichte aanpak van de onveiligheid in de stad. Hier volgens de meest relevante lessen tot dusver.

- 1 Bij de **inrichting van de ruimte** moeten aspecten van leefbaarheid en vooral sociale en fysieke veiligheid nadrukkelijker worden meegewogen. **Funciemenging** biedt meer mogelijkheden voor het scheppen van een bepaalde basisveiligheid, maar er dient wel rekening te worden gehouden met de uiteenlopende leefstijlen van mensen.
- 2 Een **intensieve aanpak** op de plekken met de grootste problemen met een bundeling van lokale krachten en middelen.
- 3 **Maatwerk** is noodzakelijk, want iedere buurt/wijk heeft z'n eigen problematiek en vraagt dus om een buurt/wijkgerichte benadering.
- 4 **Doorbreek de institutionele verlamming** door met alle betrokken diensten en partijen projectmatig te werken en zo de inertie van onderen en van boven in de tang te nemen.
- 5 Heb **oog en oor** voor wat er onder de bewoners in de wijken leeft, betrek ze bij de aanpak van de problematiek.
- 6 Doe aan **management van verwachtingen**. Schets de burger een realistisch perspectief, wijs op eigen verantwoordelijkheid.
- 7 Zorg voor **consistentie in het beleid**, door structureel aandacht te houden voor de specifieke problemen, te leren van de resultaten en de nodige middelen beschikbaar te stellen.
- 8 **Doe dingen die ook werken!**

AGENDA

Geannoteerde agenda voor het Breed Beraad over het thema ‘Stedelijke vernieuwing en veiligheid’, dat op vrijdagavond 30 augustus en zaterdagmorgen 31 augustus 2002 wordt gehouden in hotel ‘Oud London’ te Zeist

Achtergronden

De recente verkiezingen op landelijk en gemeentelijk niveau hebben het belang van het thema ‘(on)veiligheid’ nog eens bevestigd. Daar komt bij dat veel kiezers de komende jaren op dit gebied bovenal concrete acties (waaronder een grotere inzet van repressieve middelen) én zichtbare resultaten verwachten.

Hoewel veel vraagstukken op het gebied van (on)veiligheid een bredere ‘scope’ hebben, manifesteren deze zich vooral in stedelijke gebieden. Dat het zinvol is de meer specifieke aanpak van (on)veiligheidsvraagstukken (wet- en regelgeving, toezicht, repressie etc.) en de bredere aanpak van de fysieke en sociale vernieuwing van onze steden op elkaar af te stemmen, wordt dan ook breed onderschreven. Nu is met name de vraag actueel, hoe die afstemming in de praktijk resultaatgericht vorm kan/moet krijgen en wat overheden, maatschappelijke organisaties en burgers daartoe – al dan niet gezamenlijk – te doen staat.

Bij de beantwoording van deze vraag kan uiteraard worden voortgebouwd op inmiddels beschikbare analyses, inzichten, lopende acties en praktijkervaringen. Daarnaast zal een aantal relatief nieuwe aspecten van (de aanpak van) veiligheidsvraagstukken in onze steden in de beschouwing moeten worden betrokken. Zo moet ondermeer worden ingespeeld op de toegenomen aandacht voor de samenhang tussen (on)veiligheid en de attractiviteit van stedelijke vestigingsmilieus voor (bepaalde categorieën) bewoners en bedrijven, de culturele en internationale aspecten van veiligheidsvraagstukken en de fysieke en sociale kwetsbaarheid van onze steden (Enschede, Westerpark etc.).

Aandachtspunten Breed Beraad

Tijdens het Breed Beraad staat de vraag centraal, hoe – niet alleen in theorie maar vooral in de praktijk – de meer specifieke aanpak van vraagstukken op het gebied van veiligheid en de bredere aanpak van de fysieke en sociale vernieuwing van onze steden effectief op elkaar kunnen worden afgestemd en wat onderscheiden overheden, maatschappelijke organisaties én burgers daartoe – al dan niet gezamenlijk – kunnen/moeten doen. Daarbij worden in ieder geval de volgende aspecten van deze vraag aan de orde gesteld:

- I De samenhang/afstemming tussen de aanpak van (on)veiligheidsvraagstukken en de aanpak van de **fysieke** vernieuwing (gebouwde omgeving, openbare ruimten, vervoerssystemen etc.) van steden.
- II De samenhang/afstemming tussen de aanpak van (on)veiligheidsvraagstukken en de aanpak van de **sociale** vernieuwing van steden.

- III De fysieke en sociale kwetsbaarheid van steden.
- IV Aangrijpingspunten/bouwstenen voor een concrete, resultaatgerichte afstemming tussen de aanpak van (on)veiligheidsvraagstukken en de aanpak van de fysieke en sociale vernieuwing van onze steden.
- V Concrete inzet van onderscheiden overheden, maatschappelijke organisaties én burgers (al dan niet gezamenlijk).

Agenda

Vrijdagavond 30 augustus 2002

- 20.00 uur welkomstwoord door drs A.Th. van Delden, Forum voor Stedelijke Vernieuwing
- 20.05 uur opening door prof.dr U. Rosenthal, voorzitter Breed Beraad
- 20.10 uur discussie, toegespitst op de aandachtspunten I, II en III
- 22.30 uur afronding door prof.dr U. Rosenthal

Zaterdagmorgen 31 augustus 2002

- 09.30 uur opening door prof.dr U. Rosenthal
- 09.45 uur discussie, toegespitst op de aandachtspunten IV en V
- 11.45 uur afronding door prof.dr U. Rosenthal
- 12.00 uur slotwoord door drs A.Th. van Delden

DEELNEMERS

Deelnemerslijst van het Breed Beraad 'Stedelijke vernieuwing en veiligheid' op vrijdagavond 30 augustus en zaterdagmorgen 31 augustus 2002 in Hotel 'Oud London' te Zeist.

Drs M.E.A. Bayer	ROM Maandblad
Ir E.A. Boetes	Brandweer Enschede
Dr G.J.M. van den Brink	NIZW
Drs E.C.J.E. Czyzewski	Boumanhuis
Drs A.Th. van Delden	Ministerie V & W/Forum
Mw R. de Faria	Gemeente Rotterdam
drs E. Gerritsen	Gemeente Amsterdam
Prof.dr A.B. Hoogenboom	C.O.T.
Mw drs C.A. de Jongh	Railforum Ned.
F.C.M. van Leeuwen	Blauwhoed Groep
Mw drs E. Meijburg	Gemeente Amsterdam
Prof.dr U. Rosenthal	C.O.T./ RU Leiden
Mw drs E.I. Schippers	VNO - NCW
Mr H.J. Schuth	Openbaar Ministerie
Mw drs A.C. van der Veen	Bureau Middelkoop/Forum
M.I. Visser	McKinsey
P. IJssels	Gemeente Gorinchem

ENKELE GEGEVENS OVER HET FORUM VOOR STEDELIJKE VERNIEUWING

ENKELE GEGEVENS OVER HET FORUM VOOR STEDELIJKE VERNIEUWING

De stichting Forum voor Stedelijke vernieuwing – opgericht in 1983 – stelt zich ten doel een bijdrage te leveren aan het inzicht in de specifieke positie en de sterke en zwakke punten van de stad. In samenhang daarmee wil het Forum de ontwikkeling stimuleren van een stedelijk vernieuwingsbeleid, dat is gericht op de bestrijding van sociale en materiële verpaupering en op een (re)vitalisering van de initiërende en stimulerende functies die de steden op velerlei gebied voor uiteenlopende betrokkenen (kunnen) vervullen. Dit betekent dat het Forum, naast de stedelijke fysieke omgeving, ook de stedelijke economische structuur, het sociaal-culturele klimaat in de steden en de organisatie van het bestuur van de steden tot zijn aandachtsgebied rekent.

Het Forum is opgericht ten behoeve van alle organisaties en personen die bij de stedelijke vernieuwing zijn betrokken. Derhalve behoren niet alleen overheidsorganisaties, politici en ambtenaren, maar ook (vertegenwoordigers van) private organisaties, publicisten, wetenschappers en ‘stedelingen’ tot de doelgroep van het Forum.

In algemene zin probeert het Forum zijn doelstelling te realiseren door te functioneren als platform voor de tot zijn doelgroep behorende organisaties en personen. Het Forum organiseert daartoe allereerst zogenaamde Breed Beraden. Tijdens de Breed Beraden wordt door een per beraad wisselend gezelschap van personen, die betrokken zijn bij de stedelijke vernieuwing, gesproken over ontwikkelingen, problemen en strategieën die van belang zijn voor de revitalisering van de steden.

Thema's Breed Beraden :

- economische revitalisering van de steden
- sociale en culturele revitalisering van de steden
- stedelijke vernieuwing en bestuurlijk-financiële verhoudingen
- stedelijk beheer
- stedelijke vernieuwing en informele economie
- stedelijke vernieuwing en openbare orde en veiligheid
- investeren in de stad
- public-private partnership
- flexibilisering van de geldstromen in de volkshuisvesting
- stedelijke vernieuwing en de randstad
- stedelijke vernieuwing en stadsvernieuwing in de jaren negentig
- publiek-private samenwerking bij de ontwikkeling van stedelijke vernieuwingsprojecten in middelgrote steden
- de financiering van de volkshuisvesting in de jaren negentig
- naar een actief, integraal beheer van de na-oorlogse wijken
- stedelijke vernieuwing en het bestuur in grootstedelijke gebieden
- stedelijke vernieuwing en de bestrijding van sociale en materiële verpaupering
- stedelijke vernieuwing in de periode 1990 – 1994
- stedelijke vernieuwing en architectuur
- stedelijke vernieuwing en milieubeheer
- stedelijke vernieuwing en de ontwikkeling van woningen in de sociale marktsector

- de relatie tussen gemeenten en woningcorporaties op lokaal niveau
- gerichte intensivering van ruimtelijke investeringen: mogelijkheden en beperkingen
- stedelijke vernieuwingsprojecten: hoe verder?
- de communicatie van de stedelijke vernieuwing
- financiële verhouding tussen de centrale overheid en de stedelijke overheden
- de toekomst van de knooppunten
- 'Belstato'
- stedelijke vernieuwing en projectontwikkeling
- stedelijke vernieuwing en de multiculturele stad
- beweeglijke burgers en stedelijke vernieuwing
- Europese eenwording, veranderende verzorgingsstaten en de stedelijke en bestuurlijke inrichting in Nederland
- stedelijke vernieuwing en openbaar vervoer
- het beeld van de VINEX-locaties
- de consequenties van het nieuwe beleid inzake perifere en grootschalige detailhandelsvestigingen voor de binnensteden
- stedelijke vernieuwing en de ontwikkeling van vraag en aanbod op het gebied van de volkshuisvesting
- stedelijke vernieuwing en het nieuwe Grote Stedenbeleid
- de herontwikkeling van vroeg-naoorlogse wijken
- de ontwikkeling van de IJ-oeveren
- stedelijke vernieuwing, vergrijzing en modernisering van de ouderenzorg
- stedelijke vernieuwing en de vernieuwing van het bestuur
- Zuidvleugel van de Randstad
- investeren in de bereikbaarheid van de steden
- herijking Belstato: de stedelijke vernieuwings en beheeropgave in perspectief
- stedelijke vernieuwing en publiek-private samenwerking: voortschrijdende inzichten?
- stedelijke vernieuwing, materiële armoede en sociaal isolement
- stedelijke vernieuwing en Nederland 2030
- stedelijke vernieuwing en de 24-uurs economie
- stad zonder horizon
- investeren in stedelijke gebieden
- aan het werk met het Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing
- TNLI: kansen en bedreigingen voor de vernieuwing van onze steden
- de educatieve stad
- ruimtelijke ontwikkeling en stedelijke vernieuwing
- sociaal investeren in steden
- de toekomstige ordening in de woonsector
- stedelijke vernieuwing en grondbeleid
- Het Nationaal Verkeers- en Vervoersplan en Stedelijke Vernieuwing
- stedelijke vernieuwing en ICT
- de stad in de Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening
- Utrecht West in perspectief
- stedelijke vernieuwing en het MKB
- betekenis en kansen van het plan Amsterdam-Zuidas
- stedelijke vernieuwing en veiligheid

Thema's studiedagen en symposia :

- stadsvernieuwing opnieuw bezien
- stadsvernieuwingsrapportage
- public-private partnership
- investeren in stedelijke vernieuwing
- de financiering van de volkshuisvesting in de jaren negentig
- de stad in de samenleving: ontbinding en vernieuwing
- internationalisering en stedelijke cultuur

Publicaties :

- stadsvernieuwing opnieuw bezien
- public-private partnership
- investeren in stedelijke vernieuwing
- volkshuisvesting gewogen
- financiële prikkels voor actieve steden
- de stad in de samenleving: ontbinding en vernieuwing
- opstellenbundel over stedelijke ontwikkelingen
- internationalisering en stedelijke cultuur

De activiteiten van het Forum worden mogelijk gemaakt door financiële bijdragen van vele bij de stedelijke vernieuwing betrokken partijen (rijk, provincies, steden, bouwondernemingen, projectontwikkelingsmaatschappijen, institutionele beleggers, onderzoeksinstituten etc.).

BESTUUR

DAGELIJKS BESTUUR:

Ir P.O. Vermeulen	Lid Raad van Bestuur Bank Nederlandse Gemeenten	voorzitter
Mw ir I. Frankenmolen	Stedebouwkundig Procesmanager Kraaijvanger . Urbis	secretaris
Ing. J.Th. Blok	Directievoorzitter ERA Bouw	penningmeester
Dr J.J.M. Hemel	Directeur Academie van Bouwkunst Rotterdam	lid
Prof.dr L.A. de Klerk	Hoogleraar Planologie Universiteit van Amsterdam	lid
Drs D.A. Regenboog	Directeur LATEI	lid
Mw drs A.C. van der Veen	Sociaal-geograaf Bureau Middelkoop	lid
Dr H.C. van der Wouden	Wetenschappelijk medewerker Sociaal en Cultureel Planbureau	lid
Drs A.Th. van Delden	Plv. SG Ministerie van Verkeer en Waterstaat	adviseur

ALGEMEEN BESTUUR:

Mw drs E.M. Agricola	KEI
Drs H.H. Apotheker	Gemeente Steenwijk
Prof. drs A.L.L.M. Asselbergs	Rijksdienst voor de Monumentenzorg
J.B. Benraad	Stadswonen Rotterdam
Mw A.M.W. Bodewes	Anke Bodewes Makelaardij
Drs ir C.A.M. de Boo	NS Vastgoed
Prof.dr R.W. Boomkens	Rijksuniversiteit Groningen
Mw mr A.H. Brouwer-Korf	Gemeente Utrecht
Prof.dr W. Derksen	Ministerie van VROM
Mw I. van Ditschuyzen	TV DITS
Ir J.D. Doets	ING Vastgoed
A.Duivesteijn	Tweede Kamer
Mr W.F. Dutilh	ING Groep
Prof. dr G.B.M. Engbersen	Erasmus Universiteit Rotterdam
W. Etty	Andersson Elffers Felix
Drs ing. J. Fokkema	Neprom
P. van der Gugten	Proper-Stok Groep
Dr M.A. Hajer	UvA
D. Halbesma	Gemeente Almere
A.J. Hilhorst	Gemeente Den Haag
Pieter Hilhorst	De Volkskrant

Mevr. M. Horselenberg-Koomen
Mw prof. ir F.M.J. Houben
Ing. J.A.J.M. van den Hoven
Prof. dr A.M.J. Kreukels
Mr E.E. van der Laan
Mr W.D. van Leeuwen
Prof. dr P.A.H. van Lieshout
G.L. Mak
Ir W.G. Meyer
Dr S.J. Noorda
Mr P.G.A. Noordanus
Ir J.A.P. van Oosten
Drs J.W. Oosterwijk
Mr R.J.J.M. Pans
Ir A.V.M. Pouw
Drs J.H.A.A. Prins
Prof. dr U. Rosenthal
Ir P.S.M. Ruigrok
Mw A.M.J. Rijckenberg
Drs A.J.M. Schakenbos
Prof. dr P. Schnabel
Drs D.B. Stadijg
Mevr. ir Ria J. Steenaart
Drs F.H. van der Veen
Mw A. van Vliet-Kuiper
Ir C.J. Vriesman
Ir H.S. Yap
Mr F. de Zeeuw
J.H. Zwart

Gemeente Doetinchem
Mecanoo Architecten Delft/TU Delft
Heijmans
Universiteit Utrecht
Kennedy Van der Laan Advocaten
Aedes Ver. van Woningcorporaties
Ministerie van VWS
NRC-Handelsblad/UvA
Rotimex
Universiteit van Amsterdam
VROM-raad
Koninklijke BAM NBM
Ministerie van Economische Zaken
VNG
Woningbedrijf Amsterdam
Eurowoningen
COT/RU Leiden
Amstelland Ontwikkeling
VROM-raad
Twiynstra Gudde
SCP
Gemeente Amsterdam
Interimmanagement & Coaching
Ministerie van VROM
Gemeente Amersfoort
Staatsbosbeheer
Yap Advies & Planning
Bouwfonds Woningbouw
Timpaan Hoofddorp